

Vec C-369/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

9. jún 2023

Vnútroštátny súd:

Värhoven administrativen säd

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

9. jún 2023

Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti:

„Vivacom Bulgaria“ EAD

Žalovaní a odporcovia v konaní o kasačnej sťažnosti:

Värhoven administrativen säd

Nacionalna agencija za prihodite

Predmet konania vo veci samej

Žaloba proti Värchoven administrativen säd (Najvyšší správny súd, Bulharsko; ďalej len „VAS“) o náhradu škody vo výške zaplatenej DPH

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Zlučiteľnosť vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa právomoci rozhodovať o žalobách o náhradu škody proti VAS s právom Únie

Článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálna otázka

Bránia článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a článok 47 Charty základných práv Európskej únie vnútroštátnej právnej úprave, akou je § 2c ods. 1 bod 1 ZODOV v spojení s § 203 ods. 3 a § 128 ods. 1 bodom 6 APK, podľa ktorej má žalobu o náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie zo strany VAS, v rámci ktorej je VAS žalovaným, v poslednom stupni prejednať tento súd?

Uvádzané predpisy a judikatúra Únie

Článok 4 ods. 3 ZEÚ, článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)

Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, najmä článok 14 ods. 1, článok 24, článok 56 ods. 1 písm. i)

Rozsudok z 3. mája 2012, C-520/10, Lebara, EU:C:2012:264 (ďalej len „rozsudok Lebara“)

Uvádzané vnútroštátne predpisy

Administrativnoprocesualen kodex (Správny poriadok, ďalej len „APK“), § 1 bod 3, § 128 ods. 1 bod 6, § 203

Zakon za otgovornostta na dăržavata i obštinite za vredi (zákon o zodpovednosti štátu a obcí za škodu, ďalej len „ZODOV“), § 2c

Zakon za danäk värchu dobavenata stojnost (zákon o dani z pridanej hodnoty, ďalej len „ZDDS“), § 12 ods. 1, § 21 ods. 1 a 3

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Základom konania vo veci samej je kasačná sťažnosť, ktorú podala „Bulgarska telekomunikacionna kompanija“ EAD so sídlom v Sofii (ďalej len „BTK“) (teraz „Vivacom Bulgaria“ EAD) proti rozsudku Administrativen sad Sofija-grad (Správny súd Sofia-mesto, Bulharsko; ďalej len „ASSG“) č. 2565/18.04.2022, ktorým bola zamietnutá žaloba spoločnosti BTK proti VAS a Nacionalna agencija za prihodite (Národná agentúra pre príjmy, Bulharsko; ďalej len „NAP“) založená na § 2c ZODOV v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ. BTK v tejto žalobe tvrdila, že jej vznikla škoda vo výške dlhov na DPH, ktoré boli uhradené na základe opravného daňového výmeru č. 2900-1200127/20.06.2012, ktorý vydala NAP a ktorý bol potvrdený rozsudkami ASSG a VAS. Žalobkyňa žiadala náhradu škody vo výške súm zaplatených na základe opravného daňového výmeru [DPH vo výške 760 183,15 bulharského leva (BGN) a úroky vo výške 347 278,15 BGN], ušlý zisk a zákonné úroky z týchto súm.

Konanie o vydaní a napadnutí opravného daňového výmeru

- 2 ASSG v konaní vo veci samej zistil v súvislosti s predchádzajúcim konaním o vydaní a napadnutí opravného daňového výmeru nasledujúci skutkový stav.
- 3 „BTK Mobile“ EOOD, ktorej právnym nástupcom je BTK, vystavila v období od roku 2007 do roku 2008 spoločnostiam Alex Invest Cornert s.r.l. a Danina Comert s.r.l. (ďalej spolu len ako „Alex Invest a Danina“), ktoré boli zaregistrované v Rumunsku, faktúry na základe zmlúv o predaji predplatených kariet a poukážok na telekomunikačné služby, pričom vykázala DPH v sadzbe 0 %.
- 4 V priebehu daňovej kontroly sa zistilo, že dodanie zástupcom rumunských spoločností a fyzické prijatie kariet a poukážok týmito zástupcami nie sú preukázané, takže predmetom dodaní sú služby, ktoré však nepatria do pôsobnosti § 21 ods. 3 bodu 2 písm. h) ZDDS, ale v prípade ktorých je miestom dodania miesto, v ktorom dodávateľ vykonáva nezávislú ekonomickú činnosť, teda Bulharsko, t. j. miesto dodania bolo určené podľa všeobecného pravidla stanoveného v § 21 ods. 1 ZDDS.
- 5 NAP preto vydala voči BTK opravný daňový výmer č. 2900-1200127/20.06.2012, ktorým sa konštatovala dodatočná daňová povinnosť spoločnosti BTK v celkovej výške 760 183,15 BGN. Po doručení daňového výmeru BTK previedla túto sumu spolu so splatnými úrokmi na účet štátnej pokladnice. Proti daňovému výmeru boli podané opravné prostriedky v správnom konaní a v súdnom konaní.
- 6 V odvolacom správnom konaní bol opravný daňový výmer potvrdený s odôvodnením, že príjemcami služieb nie sú zdaniteľné osoby usadené v inom členskom štáte, keďže neexistuje žiadny dôkaz o dodaní kariet rumunským spoločnostiam. Preto nie sú splnené podmienky, za ktorých by sa služby mohli považovať za oslobodené od dane, stanovené v § 21 ods. 3 ZDDS.

- 7 Žaloba podaná na ASSG bola čiastočne zamietnutá. Hoci dodanie bolo vo faktúrach opísané ako predplatené karty a poukážky na telekomunikačné služby, bolo dohodnuté dodanie tovaru, keďže v prípade kariet ide o tovar, ktorý umožňuje budúce využitie týchto služieb. Tento tovar bol dodaný v obchodných množstvách na účely neskoršieho ďalšieho predaja a BTK neposkytuje žiadne služby rumunským spoločnostiam, ale prípadne ich poskytne konečným spotrebiteľom. Preto treba uplatniť predpisy týkajúce sa miesta dodania tovaru. Karty a poukážky neopustili sklad spoločnosti BTK, kde ich uložili rumunské spoločnosti na účely bezpečnej úschovy, ani neboli odovzdané rumunským spoločnostiam prostredníctvom protokolov o odovzdaní a prevzatí v tomto sklade spoločnosti BTK na území Bulharska, takže sa uplatní § 17 ods. 1 ZDDS, podľa ktorého sa za miesto dodania tovaru, ktorý sa neodosiela ani neprepravuje, považuje miesto, v ktorom sa tovar nachádza v čase prechodu vlastníctva alebo skutočného odovzdania. Toto miesto sa teda nachádzalo na území Bulharska a BTK je povinná zaplatiť príslušnú DPH. ASSG preto žalobu čiastočne zamietol.
- 8 VAS rozsudkom č. 15282/16.12.2014 potvrdil prvostupňový rozsudok. V celom rozsahu sa stotožnil so záverom ASSG, že predmetom dodania nie sú služby, ale tovar. BTK sa podľa jeho názoru nemôže odvolávať na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 9. októbra 2014 vo veci C-492/13, Traum, ECLI:EU:C:2014:2267, lebo „v prejednávanej veci je nesporné, že zakúpené karty boli odovzdané rumunským spoločnostiam v sklade spoločnosti ‚BTK Mobile‘ EOOD nachádzajúcom sa v tuzemsku a že tieto karty neopustili sklad spoločnosti BTK, keďže boli uložené na účely bezpečnej úschovy“. K rozsudku Lebara sa VAS nevyjadril. Za týchto okolností konštatoval, že sa má uplatniť a bol riadne uplatnený § 17 ods. 1 ZDDS, podľa ktorého je miestom dodania tovaru miesto, v ktorom sa tovar nachádza v čase prechodu vlastníctva alebo skutočného odovzdania. VAS rozhodoval v tomto konaní v postavení súdu posledného stupňa a jeho rozsudok je právoplatný (konanie, v ktorom bol vydaný opravný daňový výmer, a súdne konanie týkajúce sa jeho napadnutia sa ďalej označujú ako daňový spor).

Prvostupňové konanie o žalobe o náhradu škody

- 9 Žaloba, ktorú prvostupňový súd (ASSG) zamietol, bola podaná 12. decembra 2019. BTK tvrdila, že NAP a VAS porušili článok 2 ods. 1 písm. a) a c), článok 14 ods. 1, článok 24 a článok 56 ods. 1 písm. i) smernice 2006/112 v znení účinnom v období od decembra 2007 do júna 2008, ako ich Súdny dvor vyložil v rozsudku Lebara.
- 10 Podľa tvrdení žalobkyne NAP a VAS v daňovom spore nesprávne uplatnili vyššie uvedené právne predpisy Únie týkajúce sa telekomunikačných služieb, ako ich Súdny dvor vyložil v rozsudku Lebara. Žalobkyňa sa domnieva, že podľa tohto rozsudku dodania predplatených kariet a poukážok predstavujú dodania telekomunikačných služieb. Článok 2 ods. 1 písm. a) a c), článok 14 ods. 1, článok 24 a článok 56 ods. 1 písm. i) smernice 2006/112, ktoré boli porušené, priznávajú telekomunikačným operátorom, ako je BTK, právo posudzovať

dodania predplatených kariet a poukázok v prospech distribútorov usadených v inom členskom štáte ako dodania telekomunikačných služieb, v prípade ktorých sa miesto dodania nachádza v tomto inom členskom štáte. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, keďže príslušná judikatúra Súdneho dvora zjavne nebola zohľadnená. NAP v čase vydania opravného daňového výmeru a ASSG a VAS pred vydaním svojich rozsudkov boli oboznámení s rozsudkom Lebara, keďže žalobkyňa sa naň v konaniach opakovane odvolávala. Tento rozsudok bol vydaný na základe podobného skutkového stavu a pre žalovaných je záväzný. Ak by mal VAS pochybnosti o uplatniteľnosti rozsudku Lebara na skutkový stav týkajúci sa napadnutia opravného daňového výmeru, musel by požiadať Súdny dvor o prejudiciálne rozhodnutie.

- 11 Naproti tomu NAP v opravnom daňovom výmere konštatoval, že dodania predplatených kariet a poukázok predstavujú služby, pričom však príjemcu dodaní neurčuje zmluvný vzťah s rumunskými spoločnosťami, ale ho určujú ostatné okolnosti dodaní, konkrétne kde boli odovzdané predplatené karty a poukázky, či boli prepravené do Rumunska a či ich možno použiť na volania z Rumunska. Tieto okolnosti sú však nepodstatné pre určenie miesta poskytovania telekomunikačných služieb.
- 12 VAS, ktorý v daňovom spore rozhodoval v poslednom stupni, sa domnieval, že vzhľadom na to, že predané karty a poukázky predstavovali obchodné množstvá, ide o dodania tovaru, ktorý nebol prepravený z Bulharska. Preto sa nesprávne konštatovalo, že miesto dodania sa nachádza v Bulharsku, a nie v Rumunsku, kde sú usadení príjemcovia, a v dôsledku toho boli konštatované dlhy na DPH potvrdené.
- 13 ASSG dospel v prvostupňovom konaní o žalobe k nasledujúcim zisteniam.
- 14 Žaloba správne smeruje proti NAP a VAS, keďže oba orgány sú povinné riadne uplatňovať právo Únie. Okrem toho je VAS právnickou osobou, ktorá má právomoc rozhodovať o žalobách pre porušenia práva Únie, ku ktorým došlo pri výkone jeho rozhodovacej činnosti, a v prejednávanom prípade je súdom, ktorý rozhoduje o spore v poslednom stupni.
- 15 V súvislosti s podmienkami na vyvodenie zodpovednosti súdov za škodu spôsobenú porušením práva Únie ASSG uviedol, že je neprípustné opäť rozhodovať z hľadiska veci samej o spore, ktorý bol právoplatne ukončený právoplatným rozhodnutím žalovaného súdu. Naopak treba preskúmať, či boli právne predpisy, ktoré sú relevantné pre spor, správne uplatnené na zistený skutkový stav.
- 16 Pokiaľ ide o podmienku, aby porušené právne predpisy Únie priznávali práva jednotlivcom, ASSG poukázal na to, že predpisy uvádzané žalobkyňou určujú pôsobnosť dane a miesto poskytovania telekomunikačných služieb a žalobkyni v prejednávanom prípade priznávajú právo posudzovať plnenia ako plnenia

v prospech zdaniteľnej osoby usadenej v inom členskom štáte bez toho, aby sa z nich musela vybrať DPH.

- 17 Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa dostatočne závažného porušenia práva Únie, ASSG konštatoval, že NAP správne klasifikovala dodania ako dodania služieb, avšak dospela k záveru, že § 21 ods. 3 bod 1 a § 21 ods. 3 bod 2 písm. h) ZDDS sa neuplatnia, keďže nie je splnená podmienka, aby príjemcovia vykonávali ekonomickú činnosť v inom členskom štáte. ASSG v súvislosti so závermi NAP poukázal na to, že v prípade plnenia, z ktorého sa nevyberá DPH, lebo príjemcom je zdaniteľná osoba usadená na území iného členského štátu, treba preskúmať, či plnenie skutočne bolo poskytnuté tejto zdaniteľnej osobe a táto osoba je skutočne usadená na území tohto iného členského štátu. Keďže najmä nie je preukázané, že predplatené karty prevzali zdaniteľné osoby, ktoré sú usadené v inom členskom štáte, finančná správa sa domnievala, že nebolo preukázané splnenie podmienok na to, aby sa dodania posudzovali ako dodania, v prípade ktorých sa miesto plnenia nachádza v zahraničí, takže nedošlo k závažnému porušeniu práva Únie, najmä vzhľadom na jeden z uznaných a podporovaných cieľov smernice 2006/112, konkrétne boj proti daňovým únikom, vyhýbaniu sa dani a prípadnému zneužívaniu.
- 18 ASSG vo vzťahu k žalovanému VAS v súvislosti s podmienkou týkajúcou sa dostatočne závažného porušenia práva Únie uviedol, že záver VAS, že dodania predstavujú dodania tovaru, a nie služieb, nebol správny, keďže je v rozpore s článkami 14 a 24 smernice 2006/112 a s ich výkladom podaným v rozsudku Lebara. Správne právne posúdenie sporných dodaní by však aj tak nevedlo k inému výsledku, než je ten, ku ktorému viedlo napadnutie opravného daňového výmeru, keďže nebola splnená jedna z podmienok na oslobodenie dodávateľa od povinnosti zaplatiť DPH z faktúr, konkrétne dôkaz o tom, že príjemcami dodaní boli zdaniteľné osoby usadené v inom členskom štáte. Keďže porušenie práva Únie v konečnom dôsledku neovplyvnilo výsledok sporu, nemožno ho považovať za závažné a neexistuje príčinná súvislosť medzi ním a škodou, ktorá vznikla žalobkyni, keďže DPH a zodpovedajúce úroky sa musia zaplatiť podľa právoplatného opravného daňového výmeru, ktorého vydaním nebolo porušené právo Únie.
- 19 ASSG konštatoval, že prejednávaný prípad a prípad posudzovaný v rozsudku Lebara sa nezhodujú, keďže predmetné dodania sú síce obsahovo podobné, ale sa tiež značne líšia. Dodania v prospech rumunských spoločností sa konkrétne neposudzovali ako dve dodania (v prospech distribútorov a v prospech konečných spotrebiteľov), ale len ako jedno dodanie – v prospech distribútorov. Z opisu skutkového stavu v rozsudku Lebara vyplýva, že v uvedenom prípade nešlo o postavenie príjemcov ako zdaniteľných osôb usadených v inom členskom štáte ani o skutočné odovzdanie kariet. V prípade, ktorý prejednávajú bulharské súdy, nebola vytvorená distribučná sieť na území Rumunska ani sa predplatené karty neponúkali spotrebiteľom v Rumunsku. V prejednáwanej veci VAS konštatoval, že tieto dva prípady sa nezhodujú, lebo nebolo preukázané splnenie podmienky, aby sa miesto dodaní nachádzalo v Rumunsku, a nie v Bulharsku, a preto napokon

dospel k správneému právnemu záveru, že neexistuje základ na uplatnenie výkladu podaného v rozsudku Lebara.

- 20 Tretiu podmienku na vyvodenie zodpovednosti žalovaných – existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva Únie a škodou – podľa názoru ASSG nebolo potrebné skúmať, keďže nebolo preukázané splnenie druhej podmienky týkajúcej sa dostatočne závažného porušenia práva Únie.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 21 Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti BTK navrhuje zrušiť rozsudok ASSG pre porušenie hmotného práva, podstatných porušení procesných predpisov a nedostatok odôvodnenia z dôvodu, že tento rozsudok trpí vadami. Tvrdí, že samotný ASSG porušil právo Únie a judikatúru Súdneho dvora, ktoré sa týkajú rôznych aspektov sporu.
- 22 Podľa jej názoru najmä prvostupňový súd na základe skutkového stavu a okolností zakladajúcich vznik povinnosti zaplatiť DPH, ako boli zistené v daňovom spore, mal preskúmať, či sú splnené podmienky na vznik zodpovednosti štátu, a to nie prostredníctvom opätovného preskúmania sporu, ktorý bol ukončený rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť, z vecného hľadiska, ale tým, že preskúma, či boli relevantné právne predpisy Únie v tomto spore správne uplatnené a či ich neuplatnenie alebo nesprávne uplatnenie z príčinného hľadiska priamo súviselo so škodou, ktorá vznikla žalobkyni.
- 23 Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti tvrdí, že prvostupňový súd konštatoval, že došlo k porušeniu právneho predpisu Únie, ktorý priznáva práva jednotlivcom. Ďalšie závery sú však nesprávne, keďže porušenie práva Únie, ktoré vyplýva z klasifikácie sporných plnení ako tovaru, a nie ako služieb v rozsudku VAS, tiež bolo jednoznačne konštatované v konaní o nesplnení povinnosti č. EU Pilot 8498/1/TAXU, ktoré začala Komisia proti Bulharsku. Toto porušenie je dostatočne závažné, keďže zjavne nebola zohľadnená relevantná judikatúra Súdneho dvora, ako to bolo uvedené v judikatúre Súdneho dvora (C-224/01, C-446/04, C-429/09 a C-168/15). Kritériá uvedené v bode 43 rozsudku Súdneho dvora vo veci C-173/03, Traghetti del Mediterraneo, ECLI:EU:C:2006:391, sú tiež splnené. Rozsudok Lebara je jednoznačný, pokiaľ ide o klasifikáciu telefónnych kariet ako telekomunikačných služieb, avšak nebol rozobratý v rozsudku VAS, hoci v kasačnej sťažnosti naň bolo poukázané. Výklad podaný v rozsudku Lebara je navyše abstraktný, keďže v tomto rozsudku chýba obmedzenie, podľa ktorého sa uplatní len na situácie, o aké ide v konaní vo veci samej.
- 24 Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti tiež napáda konštatovanie prvostupňového súdu, že skutkový stav vo veci Lebara nezodpovedá skutkovému stavu vo veci BTK. Tvrdí, že BTK bola riadne zaregistrovaným telekomunikačným operátorom, disponovala infraštruktúrou na poskytovanie predmetných služieb a roamingovou zmluvou pre územie Rumunska, takže išlo

o dodanie predplatených kariet na poskytovanie telekomunikačných služieb distribútorom usadeným v inom členskom štáte. V inej veci, v ktorej bol napadnutý opravný daňový výmer, ktorým bolo konštatované, že BTK je povinná zaplatiť daň za dodania telefónnych kariet spoločnosti Danina v iných zdaňovacích obdobiach, VAS rozhodol opačne a zastával názor, že neexistuje povinnosť zaplatiť DPH z týchto dodaní v Bulharsku. Nemusel však nevyhnutne konštatovať, že tieto veci sa zhodujú, keďže VAS v prípade pochybností, či sa v konkrétnom prípade uplatní judikatúra Súdneho dvora, mal podať návrh na začatie prejudiciálneho konania. V opačnom prípade je viazaný skorším výkladom Súdneho dvora.

- 25 Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti ďalej napáda skutkové zistenia týkajúce sa odovzdania telefónnych kariet v sklade spoločnosti BTK a tvrdí, že toto odovzdanie je preukázané a VAS ho nesprávne označil ako dodanie tovaru. Prvostupňový súd preto podľa jej názoru mal posúdiť podmienky mimozmluvnej zodpovednosti na základe skutkových zistení v konaní o žalobe proti opravnému daňovému výmeru, a nie vyvodiť nové závery týkajúce sa dôvodov na výber DPH z dodaní v prospech rumunských spoločností, ktoré sa odchyľovali od záverov NAP v opravnom daňovom výmere, tým, že konštatuje, že opravný daňový výmer mal byť potvrdený z iných dôvodov.
- 26 Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti vyzýva VAS, aby požiadal Súdny dvor o prejudiciálne rozhodnutie. Poukazuje na to, že VAS je účastníkom konania a už v prvostupňovom konaní sa vyjadril v tom zmysle, že návrhy podané voči nemu sú neprípustné a/alebo nedôvodné. V tomto konaní o kasačnej sťažnosti má VAS postavenie účastníka, ktorý je od začiatku konania priamo dotknutý, a súdu, ktorý rozhoduje v poslednom stupni. Z toho vyplývajú pochybnosti, či je toto postavenie zlučiteľné s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ a článkom 47 Charty. To, že VAS ako súd, ktorý rozhoduje v poslednom stupni, prejednáva opravný prostriedok proti rozsudku, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie zo strany VAS, nezodpovedá požiadavke spravodlivého konania na nezávislom a nestrannom súde, aj keď kasačnú sťažnosť prejednáva iný senát než ten, ktorý právoplatne rozhodol o daňovom spore. Postavenie účastníka konania a zároveň súdu, ktorý rozhoduje v poslednom stupni, v tomto konaní, ako aj názor VAS vyjadrený už v prvom stupni vyvolávajú obzvlášť odôvodnené pochybnosti o nestrannosti každého z jeho senátov. Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti ďalej žiada Súdny dvor o výklad, pokiaľ ide o otázku, či v prejednávanom prípade klasifikácia dodaní ako dodaní tovaru, a nie služieb predstavuje dostatočne závažné porušenie práva Únie.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 27 Senát, ktorý podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania, zastáva názor, že Súdnemu dvoru by sa mala predložiť otázka týkajúca sa právomoci VAS vzhľadom na vyššie uvedené úvahy, skôr než sa v prejednávanom prípade

rozoberú otázky týkajúce sa kritérií, spôsobu a rozsahu skúmania prvkov zodpovednosti za škodu spôsobenú dostatočne závažným porušením práva Únie.

- 28 Vnútroštátne právne predpisy uplatniteľné v konaní vo veci samej súvisia s právnymi predpismi Únie. Základom konania vo veci samej je žaloba o náhradu škody spôsobenej dostatočne závažným porušením práva Únie v oblasti DPH, ktorého sa údajne dopustili NAP a VAS. Navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti sa odvoláva na právo, aby o jej záležitosti rozhodol nezávislý a nestranný súd, podľa článku 47 druhého odseku Charty. Pri skúmaní otázky, či ide o dostatočne závažné porušenie práva Únie, musí vnútroštátny súd preskúmať uplatnenie práva Únie a judikatúry Súdneho dvora v oblasti DPH na daňový spor.
- 29 § 2c ZODOV upravuje postup prejednávania tohto druhu žalôb proti štátu. V prípade škody spôsobenej rozhodovacou činnosťou správnych súdov a VAS a škody, ktorá vznikne v rámci správnej činnosti alebo v súvislosti s ňou, ak je účastníkom sporu správny súd, VAS alebo právnická osoba, na toto konanie sa uplatní APK. Podľa § 128 ods. 1 bodu 6 APK patria žaloby o náhradu škody z dôvodu protiprávnych právnych aktov správnych orgánov a úradníkov, ako aj žaloby o náhradu škody spôsobenej rozhodovacou činnosťou správnych súdov a VAS do právomoci správnych súdov. Podľa všeobecného pravidla stanoveného v § 131 APK je konanie podľa APK dvojstupňové. V tomto konaní je VAS súdom posledného stupňa. Preto musí podľa týchto ustanovení VAS v poslednom stupni prejednať žaloby podané proti nemu z tohto dôvodu.
- 30 Vnútroštátny súd si kladie otázku, či tieto vnútroštátne predpisy splňajú požiadavky na účinný prostriedok nápravy v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, stanovené v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a požiadavky na nezávislý a nestranný súd stanovené v článku 47 druhom odseku Charty.
- 31 Na jednej strane ide o rozhodnutie vnútroštátneho zákonodarcu, ktoré zohľadňuje špecifiká správnej činnosti a špecializácie judikatúry vo veciach správneho súdnictva.
- 32 Na druhej strane navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti neuvádza žiadne konkrétne tvrdenia týkajúce sa existencie okolností, ktoré vyvolávajú otázky, pokiaľ ide o subjektívnu alebo objektívnu nestrannosť senátu VAS, pričom zodpovedajúce kritériá boli sformulované v judikatúre Súdneho dvora. Neexistenciu nestrannosti VAS vyvodzuje z jeho postavenia žalovaného a jeho vyjadrení týkajúcich sa prípustnosti a dôvodnosti žaloby v prvostupňovom konaní. Podľa jej názoru samotná okolnosť, že žalobu proti VAS v poslednom stupni prejednáva ten istý súd, aj keď v úplne inom rozhodovacom zložení, postačuje na odôvodnenie závažných pochybností o nestrannosti a nezávislosti jednotlivých rozhodovacích zložení tohto súdu.
- 33 Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcej sa uplatňovania článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „EDĽP“) v konaniach proti Bulharsku nemožno vyvodit' žiadnu konečnú odpoveď na otázku, či určitý súd môže prejednať žalobu, v rámci ktorej je žalovaným.

- 34 ESĽP v bodoch 47 až 51 rozsudku z 10. apríla 2008 vo veci Michalkov v. Bulharsko (sťažnosť č. 67719/01), ECLI:CE:ECHR:2008:0410JUD006771901, ktorý uvádza navrhovateľka v konaní o kasačnej sťažnosti, rozhodol, že porušením článku 6 ods. 1 EDĽP je, ak súd prejedná žalobu o náhradu škody spôsobenej protiprávnym odsudzujúcim rozsudkom, ktorý sám vydal. ESĽP poukázal na to, že aj keď neexistujú žiadne pochybnosti o osobnej nestrannosti sudcov podieľajúcich sa na konaní, už ich profesijná väzba na jedného z účastníkov sporu môže vyvolať u žalobcu dôvodné pochybnosti o ich objektívnej nestrannosti a ich nezávislosti od druhého účastníka sporu.
- 35 ESĽP v bodoch 55 a 56 svojho rozsudku z 5. apríla 2018 vo veci Gospodinov v. Bulharsko (sťažnosť č. 28417/2007), ECLI:CE:ECHR:2018:0405JUD002841707, konštatoval, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 EDĽP. Tento rozsudok bol vydaný v súvislosti s prípadom, v ktorom trestný senát krajského súdu rozhodoval v druhom trestnom konaní vedenom proti osobe, ktorá súčasne podala návrh na začatie konania o náhradu škody proti tomu istému súdu pre porušenia týkajúce sa dĺžky väzby v prvom trestnom konaní. ESĽP rozhodol, že už profesijná väzba sudcov na jedného z účastníkov v súbežnom civilnom konaní a prejudiciálny účinok trestného konania vedeného v súvislosti s civilnoprávnym konaním o náhradu škody samy osebe môžu vyvolávať dôvodné pochybnosti o objektívnej nestrannosti sudcov.
- 36 ESĽP v oboch veciach poukázal na to, že rozpočtové predpisy, ktoré boli v tomto smere relevantné, stanovujú, že prípadná náhrada škody sa má uhradiť z rozpočtu súdu, a to by mohlo – hoci sa nezistilo, či to nejako ovplyvnilo konkrétnu situáciu sudcov – posilniť dôvodné pochybnosti sťažovateľa.
- 37 ESĽP sa vyjadril opačne v bode 100 rozsudku z 18. júna 2013 vo veci Valčeva a Abrašev v. Bulharsko (sťažnosti č. 6194/11 a 34887/11), ECLI:CE:ECHR:2013:0618DEC000619411, a v bode 61 rozsudku z 18. júna 2013, Balakčiev a i. v. Bulharsko (sťažnosť č. 65187/10), ECLI:CE:ECHR:2013:0618DEC006518710. V týchto rozsudkoch poukázal na to, že prípad, keď žaloba smeruje proti súdu, ktorý ju prejednáva, sa logicky vyskytuje zriedka. Poukázal pritom na svoju skoršiu judikatúru (vec Michalkov), v ktorej vyjadril pochybnosti, pokiaľ ide o objektívnu nestrannosť súdov, ktoré prejednávajú také žaloby, avšak vzhľadom na skutočnosť, že sumy, ktoré sa mali uhradiť ako náhrada škody (v tomto prípade z dôvodu porušenia práva na prejednanie a rozhodnutie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 EDĽP) pochádzajú zo samostatnej položky rozpočtu jednotlivých súdov, konštatoval, že je presvedčený, že tento faktor nespochybňuje nestrannosť súdov, ktoré prejednávajú také žaloby, alebo účinnosť prostriedku nápravy.

- 38 V súčasnosti platné rozpočtové predpisy zodpovedajú tým, ktoré boli opísané v posledných dvoch uvedených rozsudkoch. Každý súd síce uhradza náhradu škody z vlastného rozpočtu, ale v tomto rozpočte sa rozlišujú položky týkajúce sa platu, nákladov na zabezpečenie činnosti súdu a náhrady škody spôsobenej činnosťou súdu, takže plat sudcov alebo ich pracovné podmienky nezávisia od náhrady škody, ktorú súd prípadne musí uhradiť. Ak by v rozpočte súdu chýbali prostriedky na úhradu náhrady škody, Najvyššia súdna rada na žiadosť súdu zvýši jeho rozpočet a poskytne potrebné prostriedky na účet súdu.
- 39 To vyžaduje, aby sa Súdnemu dvoru predložila prejudiciálna otázka týkajúca sa zlučiteľnosti vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa právomoci na prejednanie žalôb o náhradu škody, ktoré sa podajú na základe § 2c ZODOV v spojení s článkom 4 ods. 3 ZEÚ proti VAS, s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ a článkom 47 druhým odsekom Charty.

PRACOVNÝ DOKUMENT